

rd des Evan-  
n — want  
n ze stichting  
de geheiligde  
icht die God  
et Woord in  
en verdoelen  
hooren, dat  
het naderen  
een christen  
F.

O God en alle dagen zie ik weer  
Dat Gij mij aanstaart en oneindig teer,  
Mijn Zoon! gij zij de spotter! schijnt te fluistren.

Ja Heer, ik sta midden 't woedende gemeen,  
Maar laater niet, mijn God, waar zal ik heen?  
Ik wacht vergeving, eer Uw oogen duistren.

Straks staat de dichter op het nacht-donkere Gol-  
gotha bij het ledige kruis, waar discipelenhand den  
Heiland heeft afgenomen. En dan is er een vragen  
in zijn hart, een twijfelen, zooals dat er was bij  
Christus' jongeren, maar sterker dan die twijfel  
is toch de hoop, het geloof in de overwinning  
van den schijnbaar overwonnenen. Daarvan spreekt:

#### GOEDE VRIJDAG-NACHT.

In lichten, wit-verwaasden nacht  
Heft donker zich de heuvel op.  
Ontledigd op den ronden top  
Houdt 't kruis bij leeg schaduw wacht.

Onzaggelijk door ruimte en tijd  
Glanst doelloos schoon de doode maan  
En glimt de ruwe balken aan  
En blauwt de schaduwen ledigheid.

Doelloos verheft mijn hart zijn kreet.  
Men nam den grooten Stralings af.  
Zijn liefde in het verzogeld graf  
Niet meer van wakker worden weet.

En toch die hoop, dat vroeg of laat,  
Wie weet, al eer de morgen grist,  
Hij uit doode slaap versterkt verrijst  
En levend bij mij staat.

Die hoop gaat in vervulling op den Paaschmor-  
gen, volkomen, elke twijfeling uitsluitend, maar  
tegelijk zoo, dat de dichter diep beschaamd wordt  
over zijn wankeling:

#### PAASCHMORGEN.

Hij was het graf al uitgegaan  
Vóór ik Zijn dood bezoeken kon.  
Een zwarte leegte in de zon  
Gaapt de spelonk mij aan.

O, wát ik hoopte in mijn verdriet,  
Hij kwam mijn ongeduld nog vóór.  
Maar, Dien ik door den dood verloor  
Vind ik ook levend niet.

De oliften met den lichten wind  
Verzilveren in den zonneshijn,  
Waar 't hart niets dan zijn oude pijn,  
Lange alle paden vindt.

Maar om de donkere nauwe bocht  
Wappert een oogwenk zijn gewaad.  
Mij blindt de glans van zijn gelaat.  
Hij had m'ij lang gezocht.

Niet hij, die wankelmoedige, vond Christus, maar  
Christus vond hem. Niet het zoeken-in-twijfel doet  
den Christus vinden, maar het lijzaam, vertrou-  
wend wachten. Want Hij houdt Zijn belofte en Hij  
komt, maar op Zijn tijd. Dat belijdt de dichter in:

#### PAASCHAVOND.

Ik heb Hem heel den dag gewacht,  
En tot mijn peupeld hart gezeld:  
Verdubbel uwe lijzaamheid,  
Hij komt wel vóór den nacht.

't Is avond en de speelche wind  
Schudt aan de rinkelende deur  
En zucht zijn naam door kler en scheur,  
En tikt aan 't dichte blind.

Nachts groote donker is nabij.  
Voor bloeds heet suizen in mijn oor  
Gaaf werelds koel gerucht te loor.  
Hart, wacht en waak met mij.

Plots, Zijn gelaat verlicht de zaal,  
Ter elfder uur verblijdt Zijn schijn.  
Hij breekt het brood en plengt den wijn:  
Wij houden avondmaal.

Wie echter in ongelovigheid zoeken blijft en  
niet gelooven kan, dat Hij komt tot wie vertrou-  
wend op Hem wacht, dien treft het vermaan, dat  
Thomas uit 's Meesters mond te hooren krijgt in  
het gedicht:

#### THOMAS.

Hij kwam door de gesloten deur  
En hief zijn wonde hand naar mij.  
En bracht mijn vinger tot de scheur,  
Die ademde in Zijn zij.

Een vreemde lauwe zwakte sloeg  
Mij neder, 'k wankelde op mijn knie,  
En stamelde: Heer, 't is genoeg,  
Nu ik uw glimlach zie!

Maar Hij, gestreng, 't was of een zweep  
Scherp blindend door mijn oogen ging,  
Alsof ik in Zijn sterke greep,  
Boven een afgrond hing.

Gij durft Mij kennen, wijl gij zaaft.  
Die blind, van weten onbemaat,  
Het vallen in Mijn armen waagt,  
Hij is gered.

Met dit gedicht is de cyclus ten einde. Maar dan  
volgt nog, in één strophe de blijde juichtoon der  
verzekerdheid: in de

#### ERKENNING.

Er is geen leed, er zijn geen tranen meer.  
't Is al door Uwen liefdebrand verslonden.  
De dood is als een schatw voor U verzwonden.  
Wij zien slechts licht, wij zien alleen den Heer!

Voegt men zoo deze verzen samen, dan ziet men,  
wat we zeiden in 't begin, dat hier de betoekenis  
van Christus' sterven en opstanding aanbiddend  
beleden wordt, niet minder dan in de oudere  
Paaschzangen. Want impressionistisch en realist-  
isch, in den toon en den vorm van het moderne  
vers, worden de hoofdmomenten van de Paasch-  
geschiedenis behandeld, maar de werkelijkheid van  
het gebeuren wordt tegelijk de eigen zielsrealiteit,  
beschrijven en beleven is hier één; de draad der  
feiten, zooals die de verschillende verzen verbindt,  
is óók de draad, die de ontwikkeling der ziels-  
ervaring aangeeft; 't onderwerp staat niet buiten  
den dichter, maar leeft in hem. En dat persoonlijke  
maakt deze verzen schoon, geeft ze de waarde,  
die echte kunst bezit.

G. T.

#### ZENDING EN EVANGELISATIE.

##### De Synode van Groningen.

##### II.

In „De Macedoniër" van Juni 1927 leverde de  
redacteur ds D. K. Wielenga, een goed gedocu-  
menteerd artikel over de voor-opleiding onzer mis-  
sionaire dienaren. Daarom was zijn woord van  
betoekenis, omdat hij uit ervaring kon spreken.  
Hij voelde zich, toen hij, natuurlijk zonder voor-  
opleiding! in Soemba aangekomen was, nu 25  
jaar geleden, als een kind, dat in het water wordt  
geworpen, met het bevel: zwem, terwijl het nog  
niet zwemmen kon.

De kwestie der voor-opleiding is op de synode  
van Groningen geweest.

Heeft de synode aan de wenschen, in boven-  
genoemd artikel gesteld, voldaan?

Gelijk bekend is, hadden de kerken van Am-  
sterdam en Middelburg de kwestie op de synode  
gebracht, ieder op haar wijze. En als antwoord  
daarop heeft prof. Waterink als rapporteur der  
daartoe bestemde commissie een uitnemend rap-  
port gegeven.

Allereerst is de vraag, wie zulk een voor-oplei-  
ding moeten ontvangen.

Mej. Dr. Dreckmeier, welke als arts in den me-  
dischen dienst alleszins oordeelkundig is, en het  
eerst met nadruk deze kwestie aan de orde heeft  
gesteld, was van meening, dat artsen, verpleeg-  
sters en onderwijzers in de termen vallen. Amster-  
dam en Middelburg noemen echter de zendingen  
erbij. En ds D. K. Wielenga is er zelfs zoover van-  
daan te meenen, dat de zendingen die voor-oplei-  
ding kunnen missen, dat hij zijn artikel alleen  
aan deze dienaren wijdt.

Wel maakt hij de opmerking, dat voor de andere  
zendingsarbeiders andere eischen te stellen en an-  
dere maatregelen te nemen zijn.

Het synodaal rapport stemt in dit opzicht den  
schrijver uit „De Macedoniër" toe. Want wij lezen:  
„Ongetwijfeld loopen de eischen, aan de voor-oplei-  
ding van verschillende menschen te stellen, ook  
sterk uit elkander. Hoewel de kennis van de theorie  
der zending voor elk lid onzer kerken geen over-  
bodige weelde is, hoewel alle zendingsarbeiders  
inzonderheid inzicht in de theorie der missie be-  
hoeven, toch is ook de theoretische kennis zelfs,  
die men wenscht bij een missionair dienaar des  
Woords, nog weer een andere dan die naast zijn  
gewone opleiding aan een medicus moet worden  
bijgebracht. En wat de menschen, die uitgaan om  
te dienen bij het onderwijs betreft, doet uw com-  
missie opmerken, dat juist voor hen weer kennis  
van sommige vakken, met de speciale paedagogiek  
in verband staande, noodig is, welke weder zeer  
wel door alle andere groepen van uitgezondenen  
kan worden gemist."

En het rapport had ook op het feit kunnen  
wijzen, dat onze missionaire onderwijzers aan  
kweekschool en opleidingsschool een voorstudie  
hebben gehad, daar zij in bezit moet zijn van de  
acte van taal, land en volkenkunde.

Men zou, dit lezende, verwachten, dat de com-  
missie zou voorstellen aan de synode, om slechts  
één groep van zendingsarbeiders een voor-opleiding  
te geven, en al de groepen van zendingsarbeiders  
met hun zeer verschillende behoeften niet onder  
één hoofd te nemen, maar elke groep op zichzelf  
te beschouwen. Doch deze uiteenlopende behoeften  
brachten de commissie tot het voorstel, om  
deze zaak in studie te laten nemen. Zelfs voor-  
loopige maatregelen konden om deze redenen niet  
worden genomen.

Wij vragen ons echter af, indien de synode dit-  
maal de groep missionaire dienaren afzonderlijk  
had behandeld, om later voor de andere groepen  
maatregelen te nemen, of dan tenminste niet iets  
had kunnen worden gedaan in het belang van  
onze a.s. zendingen.

Maar de commissie huiverde voor de benoe-  
ming van een professor in de zendingswetenschap  
terug, een oplossing, welke indertijd door prof.  
Bavinck is aangegeven, later gesteund door ds W.  
Breukelaar, en ook door ds D. K. Wielenga.

Daarop zullen de woorden uit het rapport doe-  
len: „Hoezeer het ook gewenscht is, dat heel de  
opleiding goede georganiseerd, hoezeer het boven-  
dien ook noodig is, dat er komt een persoon, die  
door zijn wetenschappelijke positie, door zijn studie  
en eruditie, door zijn inzicht en zijn kennis degene  
is, die speciaal op principieele punten voorlicht-  
ing geve, en die wetenschappelijk onze zending  
naar buiten verleggenwoordigt, — hoezeer ook de  
wensch een hoogleraar in de zendingswetenschap-  
pen te bezitten, begrijpelijk is, — toch zou, om  
dit woord eens te gebruiken, ook het gevaar aan  
zulk een zendingsprofessoraat voor de kerken ver-  
bonden niet denkbeeldig zijn."

Gevaar! Dit maakt huiverig.

Welk gevaar dan dreigt?

„De historie toch kent voorbeelden van geval-  
len, waarbij een buitengewoon eminent hoogleraar  
voor een bepaald vak niet steeds oorzaak was,  
dat velen zich op dat terrein met gemakkelijkeit  
en autoriteit gingen bewegen."

Helder is dit niet. En eigenaardig, dat zulke  
woorden vloeiden uit de pen van onzen emin-  
enten hoogleraar in de paedagogiek!

Maar hooren wij verder: „De historie toch, hoe  
eigenaardig het ook klinken moge, de historie be-  
wijst, dat het mogelijk zou zijn, dat het bestaan  
van een zendingsprofessor eer schade dan voor-  
deel zou brengen aan de kennis van zaken bij  
hen, die tot den practischen zendingsarbeid in het  
moederland zijn geroepen."

Het is mogelijk; er is zooveel in de historie!  
Maar kan niet hetzelfde gezegd worden van de  
paedagogiek? Doch heeft dit belet om een pro-  
fessor in dit vak te benoemen, in het bijzonder  
met het oog op hen, die in de practijk werkzaam  
zijn?

„Met des te meer vrijmoedigheid meent uw com-  
missie op dit gevaar te mogen wijzen, waar onze  
God aan onze kerken tot dusverre mannen gaf,  
die in ongewone mate het charisma der verzor-  
ging van dit deel van den arbeid van Christus'  
kerk in de wereld bezaten."

Met deze opmerking gaan wij van harte accoord.  
Doch daar gaat het niet om. Het gaat om hen,  
die naar het zendingsveld zullen gaan.

Toch, al ziet de commissie in een zendings-  
professor gevaar, toch „zal het ook weer noodig  
zijn, een regeling te vinden, waarbij er één be-  
paald persoon is, met een wetenschappelijke po-  
sitie, die de leiding van heel den arbeid der voor-  
opleiding, voorzover die practisch handelen vraagt,  
organiseert en overziet, — een man alzoo, die  
een centrale positie in de organisatie van de op-  
leiding inneemt."

Heel duidelijk is dit alles niet. Het is veel-  
meer zeer zwevend en onbepaald. Doch heel deze kwestie  
is ter bestudeering aan de zendingsdeputaten op-  
gedragen.

Heel deze kwestie!

Zelfs is de eerste vraag, die zij onder de oogen  
hebben te zien, deze: „of het wenschelijk en moge-  
lijk is, dat door de kerken maatregelen worden ge-  
nomen, waardoor een betere vooropleiding van  
missionaire dienaren des Woords, artsen en onder-  
wijzend en verplegend personeel wo. de verkregen."

Wordt deze vraag door hen bevestigend beant-  
woord, dan moeten zij den weg aanwijzen, welke  
moet worden ingeslagen.

Wij zijn ds Koopmans van Sneek van harte dank-  
baar, dat hij een voorstel indiende, hetwelk ook  
aangenomen werd, om het rapport dezer depu-  
taten over deze kwestie een half jaar voor de  
volgende synode aan al de kerken te laten zenden.

Hiernee is deze zaak voorloopig van de baan.  
De heeren zullen informeren in Indië op Soemba  
en Java, en ook corporaties en deskundige perso-  
nen in ons land om advies vragen.

Wij spreken den wensch uit, dat niet eenzijdig  
naar Indië het oog worde gericht. Het is noodig,  
broodnodig, dat onze studenten in de theologie  
ook in het vak zending worden onderwezen in  
dien zin, dat het tenminste een tentamenvak  
wordt. Indien wij op de woorden van het aan-  
genomen voorstel letten, vreezen wij, dat dit punt  
er buiten valt; wellicht dat in punt 3b, het woordje  
„weg" nog een kansje zit.

J. D. W.

#### PERSCHOUW.

##### De enjuiste probleemstelling van prof. Haitjema.

Prof. dr A. G. Honig geeft in „De Bazuin" een  
artikel over de wijze, waarop prof. Haitjema heeft  
gereageerd op de bestrijding, die van gereformeerde  
zijde den laatsten tijd zich keerde tegen zijn leer  
van de paradox in de kennis der openbaring (dat  
God n.l. in de openbaring de grondwetten van  
ons redelijk denken zou verbreken). Onder meer  
schrijft prof. Honig:

Prof. Haitjema laat ook aan Dr Kraan geen recht  
wedervaren. Ik bepaal me tot dit ééne voorbeeld. Prof.  
Haitjema oordeelt, dat Dr Kraan zich schuldig ge-  
maakt heeft aan „intellectualistische verenging van  
het openbaringsbegrip". Mijns inziens is hiervan in  
het geheel geen sprake. Dr Kraan heeft er geen  
oogenblik aan gedacht, zijne instemming te betuigen  
met de voorstelling, dat de openbaring zou bestaan  
„in een afkondigen uit verren oorde van een zeker